

IT-revyen

Mellvik-Rapporten er verken avis eller nyhetsmagasin, men vi er definitivt opp-tatt av det som skjer rundt oss. Under overskriften IT-revyen kommenterer vi aktuelle nyheter og temaer i markedet og bransjen forøvrig. Vi konsentrerer oss om emner og trender som faller inn under MRS naturlige fagfelt, og inviterer leserne til å komme med innspill.

SPAM og kultur

SPAM er en varm potet i disse dager, i Mellvik-Rapporten og i markedet generelt. Årsaken er ikke bare at bevisstheten om problemet blir større eller at mengden vokser. Begge deler er tilfelle - men det som trigger oppmerksomheten er pengene: SPAM koster penger. Nå har SPAM alltid kostet penger, og forandringen har ikke med kostnadene i seg selv å gjøre, men at problemet er blitt alvorlig nok til å kunne kvantifiseres i kroner og ører.

I forrige utgave av Mellvik-Rapporten diskuterte vi mottiltak mot SPAM, hva som blir gjort og hva vi selv kan gjøre for å begrense strømmen av søppel (se også "hevnen er søt" på neste side). Mens det er innlysende at SPAM i hovedsak enten er markedsføring eller 'terror', er det mindre opplagt hvorfor problemet er så vanskelig å bekjempe: "Er det ikke bare å blokkere SPAMmerne fra nettet?" Dette viser seg å være en utfordring selv i vår del av verden, hvor problemene er åpenbare og mekanismene for blokkering - tekniske og juridiske - er tilgjengelige.

Internettets grenseløshet fjerner tradisjonelle grenser og dermed jurisdiksjoner. Mer eller mindre lokale tiltak har beskjeden effekt. Overtredere og forbrytere kan flytte seg på sekunder og fortsette aktiviteter fra et annet sted i verden. Store kulturforskjeller kombinert med språklige ulikheter og høyst forskjellige skriftspråk/tegnsett sørger for at oppfatningen av rett og galt spriker. Samtidig er det i mange tilfeller på grensen til umulig å kommunisere, selv på teknisk nivå. Hvordan skal vi få formidlet viktigheten av å stenge for fri videreformidling av epost til en gartner i Sør-Korea eller en gullsmed i India? De forstår ikke verken problemet eller meldingene som kommer inn. Selvlærte 'administratorer' - som har lagt for dagen stor vilje og innsats for å komme dit de er på kort tid - kan lite engelsk og fint lite av våre alfabeter.

Denne situasjonen vil ikke forandre seg nevneverdig de nærmeste årene. Derfor er det nødvendig med generelle tiltak av den typen vi har diskutert, om de er aldri så prinsipielt forkastelige. Å blokkere all trafikk fra land vi ikke har behov for å kommunisere med. Det er enkelt å få til i teknisk forstand og relativt oversiktlig å administrere. Så blir det en annen diskusjon hvilke land eller regioner som bør blokkeres. Kina, Thailand og Korea er 'verst', og mange mener at India bør være med. Likeledes seiler Russland, Polen og andre øst-europeiske land opp som betydelige bidragsytere til SPAM i disse dager. Bildet er dynamisk, og for oss som har ansvaret for forsvaret, er det et krav å følge med. At det koster er innlysende. Samtidig er det et faktum at å la SPAM flyte fritt koster enda mer. Og sist men ikke minst: Har vi stoppet SPAM, er det trivielt å samtidig ta med en vesentlig del av virustrusselen (se "Virus-kontroll med Postfix" på side 32).

Gigabit Ethernet overtar

Behovet er ikke nettopp påtrengende, men når tusen koster det samme som hundre eller ti, er det klart hva vi velger – spesielt når det ikke kommer ulemper med på kjøpet. Ett år etter at Intel introduserte Ethernet-kort med Gigabit Ethernet støtte uten ekstra kostnad, og Apple startet levering av GE som standardutstyr på sine bærbare maskiner, er den nye standarden en selvfølge i markedet. Dell og flere andre PC-aktører går over til GE som standardutstyr, og historien gjentar seg – overgangen fra 10 til 100 Mbps repeteres.

Denne gangen vil imidlertid forandringen få større konsekvenser – ikke i privatmarkedet, der trådløs teknologi presser den tilgjengelige båndbredden nedover, men i profesjonell sammenheng. Når nettverksforbindelsen overgår den effektive hastigheten på maskinenes interne buss, er det åpenbart at vi har store forandringer i vente. Kombinert med iSCSI (se rapport fra N+I i forrige utgave) står vi foran en liten revolusjon på system-siden – som harmonerer godt med utviklingen mot BLADES i stedet for tradisjonelle mastodonter.

En annen interessant observasjon er at GE så sent som for to år siden ble avskrevet som kandidat for det generelle markedet fordi hastigheten forutsatte fiberkabel. Undrenes tid er imidlertid ikke forbi, og i dag er kobberkabel dominant – over korte avstander.

Trendeffekten av disse forholdene kommer vi tilbake til i en hovedartikkel her i Mellvik-Rapporten i løpet av høsten. Følg med!

SPAM: Hevnen er søt

SPAM er ingen spøk. Våre artikler om emnet i forrige kvartal ble ledsaget av tallrike praktiske øvelser for egen del – herunder daglig rapportering av SPAM til SPAMCOP.NET – slik at senderne blir registrert og etterhvert svartelistet. Konsekvensene har ikke latt vente på seg. I løpet av sommeren har SPAM-mengden mot vår epost-tjener antatt formidable proporsjoner. Til tider har mengden vært mer enn 100 ganger større enn normalt, typisk med mottakeradresser som ikke finnes. De fleste meldingene blir avvist før levering fordi de kommer fra ikke-registrerte avsenderadresser, og representerer derfor ingen signifikant belastning på våre ressurser. Samtidig er det innlysende at belastningen på Internettet er betydelig. Vi er én av titusenvis av organisasjoner som blir utsatt for slike aksjoner, og mange bekker små gjør som kjent en stor å.

Vi kan imidlertid la dette forhindre oss fra å fortsette rapporteringen av SPAM. Tvert imot demonstrerer 'aksjonene' både hvilken grad av useriøsitet som karakteriserer aktørene og ikke minst problemets egentlige størrelse. At det aller meste av innkommende SPAM blir stoppet, kan friste til å slette og glemme de få meldingene som kommer igjennom. Vi faller imidlertid ikke for fristelsen. Jevnlig rapportering av SPAM er den eneste veien til om ikke å bli kvitt, så i alle fall bringe problemet under kontroll.

Microsoft: Med Europa som gissel

Tyngdekraften er det lite å få gjort med. Forholdet er lett å akseptere og lite å dvele ved. Men at vi gjør det samme med viktige forhold i vår IT-hverdag, er alvorlig. Vi har lett for å konstatere fakta og haste videre, uten å reflektere over

sammenhenger eller årsaksforhold. IT-utstyr og løsninger fra en håndfull leverandører evalueres – med priser, tjenester og andre forhold, og legger grunnlag for kvalifiserte prioriteringer og valg. Under mottoet en spade er en spade tar vi for gitt at Dell eller HP når som helst kan erstattes med Sun eller IBM.

Standardiseringen har satt dype spor etter seg, til alles fordel – inntil vi oppdager livsløgnen: Vel kan vi bytte ut HP-utstyr med Dell eller motsatt. Dette er plattformer, plattformene er standardiserte og byttes/oppgraderes regelmessig i alle fall. Samtidig overser vi at det samme sjelden er tilfelle for verktøy og løsninger. Vi later som om MS Office, Oracle og DB2 er standardverktøy som enkelt kan byttes ut dersom noe annet skulle bli mer attraktivt på et senere tidspunkt.

Mens vi fokuserer på verktøy og deres egenskaper, glemmer vi at det er data det handler om. De fleste IT-verktøy vi omgås til daglig, behandler og lagrer data, men har vi sikret oss tilgang til dataene og på hvilke premisser? Databaser kan tømmes – og dermed konverteres. I sofistikerte databaser finnes det regler og prosedyrer knyttet til dataene som ikke nødvendigvis følger med under en konvertering. Slike begrensninger er vi kjent med og kan forholde oss til. Dataene er fortsatt våre – og tilgjengelige. Tilsvarende var tilfelle for kontorstøtteverktøy – inntil Microsoft fikk DE FACTO monopol i markedet. Forandringen har imidlertid gått de fleste hus forbi. MS Office velges sjelden på grunn av pris eller funksjonalitet, men under tvang – 'fordi vi må være kompatible med resten av verden'. Først på et senere tidspunkt kommer det for en dag at vi har gitt fra oss kontrollen over egne data.

Microsoft har ikke bare lyktes i å skaffe seg monopol i markedet for kontorstøttesystemer, men også i å avlede oppmerksomheten lenge nok til at hele verden har gått i fellen, og nå er prispå Bill Gates' luner. Vi har mistet – eller avgitt – kontrollen over våre viktigste verdier, dataene, til en leverandør som snakker om åpenhet, standarder og kompatibilitet, men gjør det motsatte. For mer enn 10 år siden gjorde Microsoft kontroll av dataformater til sin viktigste brekkstang i markedet. Her ligger hovedårsaken til selskapets unike markedsposisjon i dag. De offentliggjør aldri lagringsformatene – for regneark, tekstbehandling, presentasjoner eller annet, og forandrer dem hyppig nok til at alle forsøk på 'REVERSE ENGINEERING' er dømt til om ikke å mislykkes, så i alle fall å bli hengende langt etter siste utgave. En pussig konsekvens av denne dynamikken er at nyere utgaver av Microsofts verktøy ikke nødvendigvis kan lese dokumenter skapt med tidligere utgaver av samme verktøy. Underlig nok finner markedet seg i denne tvangstrøyen: På den ene siden kan vi ikke tillate oss å bli hengende etter i versjonene. Da blir vi inkompatible med våre omgivelser, og oppfattes som tilbakestående. På den andre siden kan vi heller ikke fjerne gamle utgaver av samme verktøy fordi vi fra tid til annen må lese gamle data. Det er unikt i historisk sammenheng at en leverandør til de grader har tatt seg til rette på kundenes bekostning og fortsatt ikke bare overlever, men tjener penger som gress.

Mer forståelig ville det ha vært dersom slik håndtering var alminnelig i markedet, men her står Microsoft alene. Ingen andre leverandører har tatt sjansen på å både hemmeligholde sine formater og ignorere sin egen historie. Forleden

åpnet vi et dokument fra 1989 i FrameMaker, som siden 80-tallet har vært vårt dokumentbehandlings-verktøy. Vi ble informert om at dokumentet var laget med en tidligere versjon av verktøyet og ville bli konvertert. Resten gikk av seg selv – med unntak av en font som ikke lenger fantes på systemet. Likeledes lager vi våre brosjyrer i siste versjon av Adobe Illustrator, med god hjelp fra PhotoShop. Vårt trykkeri benytter på sin side Quark Express, som kommer fra en helt annen leverandør, men som kan lese Adobes formater uten problemer. WordPerfect Office 2002, som vi fra tid til annen benytter, eksporterer relativt glatt både dokumenter og regneark til Office, og det samme kan anføres for OpenOffice. Motsatt vei er det verre.

Enkelte IT-anskaffelser har langsiktige og uoversiktlige konsekvenser, og må håndteres på en annen måte enn anskaffelser av 'standardutstyr'. Maskiner og verktøy kommer og går, mens dataene skal arkiveres og være leselige i all fremtid. Derfor må det stilles krav til leverandørene med hensyn til nettopp dataformater. Det er meningsløst å evaluere utstyr og verktøy oppad stolpe og nedad vegg mens vi overlater den eneste ressursen av varig verdi – datene – til tilfældighetene. En leverandør som ikke kan fremskaffe detaljerte spesifikasjoner på hvordan dataene lagres, er per definisjon diskvalifisert. Hvordan kan det ha seg at vi skriker over oss når vi oppdager at Microsoft, AOL eller andre samler store mengder data om oss og våre bruksmønstre, men når en leverandør tar hånd om våre data, men ikke vil fortelle hvordan, trekker vi på skuldrene og går videre?

Spesielt ille er det at offentlig sektor – som forsyner seg grådig av vår lommebok og forutsetningsvis skal gå foran med et godt eksempel, ikke har det minste kontroll over sine data. Med hodet under armen og armen i bind spesifiserer departementer og andre instanser at ulike MS Office formater er 'standard for lagring og utveksling av informasjon' – internt og eksternt. Vi gremmes. Vel er det slik at vi ligger som vi reder, men ingen av oss er tjent med at Bill Gates kontrollerer hele Norges data – og kan holde hele nasjoner som gissel når han måtte finne det for godt. Snakk om å gå i fellen med åpne øyne.

[Vi kommer tilbake til disse problemstillingene i artikkelen om Microsoft og .NET i oktober-utgaven av Mellvik-Rapporten.]

Antivirus: Tid for forandring?

Mens virus-problemet fortsetter å tilta, får leverandørene av antivirus-programvare så ørene flagrer i disse dager. Kritikken er i de fleste tilfeller vel fortjent. Leverandørene er tydelig mer opptatt av sin egen bunnlinje enn av å bekjempe virus, og deres handlinger avslører denne skinnhelligheten for hele verden. De – har klart å overbevise verden om at virusbekjempelse må skje på hver enkelt PC, profesjonell eller privat, mens eksperter har advart mot denne tankegangen i årevis. Metodene skalerer ikke og strider mot sunn fornuft. Virus-truslene forandrer seg nærmest fra time til time, og det er naivt å tro at millioner av PCer verden over kan holdes oppdatert til å håndtere truslene.

Videre reagerer leverandørene feil når det i disse dager dukker opp interessante anti-virus teknologier fra Open Source-siden i markedet. Teknologiene, blant

annet fra www.openantivirus.org, gir påviselig gode resultater, men avvises som verdiløs svada fra leverandører som åpenbart føler seg truet. Hvorfor de ser trusselbilder her, er mindre åpenbart. De burde omfavne nye måter å løse felles problemer på, men oppfører seg som om de var redde for å bli avslørt. Hva finnes det å avsløre mon tro?

[Se også kommentarer om rimelig, sentralisert viruskontroll i avsnittet “Viruskontroll med Postfix” på side 32.] ■

Kopiering forbudt